

з такими електронно-комунікаційними системами та гаджетами, дає можливість втілити на практиці механізм адміністративно-правового захисту прав і свобод дитини, як з боку батьків чи осіб, що виконують їх обов'язки так і з боку держави.

Роль місце держави у даному контексті полягає в необхідності притягнення до адміністративної чи кримінальної відповідальності осіб, що провадять незаконну діяльність та інформаційно-деструктивно впливають на дитячу свідомість тим самим порушуючи права і свободи дітей.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про охорону дитинства» (офіційний веб-портал Верховної Ради України). URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>.
2. Конвенція про права дитини (офіційний веб-портал Верховної Ради України). URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_021
3. Сімейний кодекс України (офіційний веб-портал Верховної Ради України). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2947-14/page3>
4. Юхта О. Аспекти правового регулювання необхідності забезпечення поняття «охорона прав дитини». URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/pp_2015_4_41.pdf.
5. Лесько Н. В. Правове регулювання захисту дітей від негативного впливу інтернету. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/aug/5710/vnulpurn201685010.pdf>

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2024.3.19>

МІЩАНЧУК В.Ю.

ДО ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ВИДІВ ЗБРОЇ, ЯКІ Є ІНСТРУМЕНТОМ ЗАХИСТУ СВОГО ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я, ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я ІНШИХ ОСІБ ВІД ПРОТИПРАВНИХ ПОСЯГАНЬ З БОКУ ГРОМАДЯН

REGARDING THE ISSUE OF CLASSIFICATION OF TYPES OF WEAPONS OR OTHER OBJECTS THAT ARE A TOOL FOR PROTECTING ONE'S LIFE AND HEALTH, THE LIFE AND HEALTH OF OTHER PERSONS FROM ILLEGAL ENCROACHMENTS BY CITIZENS

Актуальність статті полягає в тому, що сьогоденний стан розвитку України, а також безпекова складова у суспільстві, зробили питання щодо обігу зброї, його законодавчого врегулювання більш нагальним та актуальним. Зазначене, в тому числі, пояснюється тим, що правовий режим воєнного стану триває вже понад два роки, а право на захист життя і здоров'я людини від протиправних посягань кожного дня зазнає все більших порушень та утиску. Саме тому ця сфера суспільних відносин є актуальною та потребує додаткового теоретико-правового дослідження та нових пропозицій щодо вдосконалення відповідного правового регулювання. Метою статті є: здійснити класифікацію видів зброї, які є інструментом захисту свого життя і здоров'я, життя і здоров'я інших осіб від протиправних посягань з боку громадян. Визначено, що серед видів зброї, які були розглянуті, відсутній такий вид зброї, як саморобна зброя, яка вироблена в кустарних умовах, що не має необхідного дозволу. Фактично, така зброя має відповідні характеристики, властиві окремим видам зброї, утім несе загрозу суспільно-важливим цінностям таким, як життя і здоров'я. Незаконний обіг такої зброї може бути розповсюджений серед

злочинних угруповань. Крім того, такий вид зброї може бути використаний як інструмент захисту свого життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань. Зроблено висновок, що для того, щоб класифікувати зброю, яку може застосувати людина як інструмент захисту свого життя і здоров'я, життя і здоров'я інших осіб від протиправних посягань за видами, необхідно зважати на ступінь нанесення ушкоджень та їх характер, тобто шляхом поділу зброї на ту, застосування якої може спричинити настання особливо небезпечних наслідків у вигляді смерті, та на більш безпечну (несмертельну) зброю. Також за способом виготовлення слід зброю слід поділяти на: промислову та саморобну. За технічними характеристиками: 1) вогнепальна; 2) холодна; 3) металеві; 4) пневматична; 5) газові та електрошокові пристрої. За призначенням: 1) воєнна зброя; 2) службова; 3) антикварна (музейна), у тому числі колекційна (нагородна) та історична; 4) мисливська; 5) спортивна; 6) нагородна.

Ключові слова: зброя, класифікація, захист, життя, здоров'я, протиправні посягання, громадяни, правове регулювання.

The relevance of the article lies in the fact that the current state of development of Ukraine, as well as the security component in society, have made the issue of arms circulation and its legislative regulation more urgent and relevant. This, among other things, is explained by the fact that the legal regime of martial law has been in place for more than two years, and the right to protect human life and health from illegal encroachments is being increasingly violated and oppressed every day. That is why this sphere of public relations is relevant and requires additional theoretical and legal research and new proposals for improving the relevant legal regulation. The purpose of the article is: to classify the types of weapons that are a tool for protecting one's life and health, the life and health of other persons from illegal encroachments by citizens. It was determined that among the types of weapons that were considered, there is no such type of weapon as a home-made weapon that is produced in artisanal conditions and does not have the necessary permission. In fact, such weapons have the corresponding characteristics characteristic of certain types of weapons, however, they pose a threat to socially important values such as life and health. The illegal circulation of such weapons can be distributed among criminal groups. In addition, this type of weapon can be used as a tool to protect one's life and health, the life and health of other people from illegal encroachments. It was concluded that in order to classify weapons that a person can use as a tool to protect his life and health, the life and health of other persons from illegal encroachments by species, it is necessary to take into account the degree of infliction of injuries and their nature, that is, by division of weapons into those, the use of which can cause particularly dangerous consequences in the form of death, and safer (non-lethal) weapons. Also, according to the method of manufacture, weapons should be divided into: industrial and home-made. According to technical characteristics: 1) firearm; 2) cold; 3) throwing; 4) pneumatic; 5) gas and electric shock devices. Purpose: 1) military weapon; 2) official; 3) antique (museum), including collectible (prize) and historical; 4) hunting; 5) sports; 6) reward.

Key words: weapons, classification, protection, life, health, illegal encroachments, citizens, legal regulation.

Постановка проблеми. Сьогоднішній стан розвитку України, а також безпекова складова у суспільстві, зробили питання щодо обігу зброї, його законодавчого врегулювання більш нагальним та актуальним. Зазначене, в тому числі, пояснюється тим, що правовий режим воєнного стану триває вже понад два роки, а право на захист життя і здоров'я людини від протиправних посягань кожного дня зазнає все більших порушень та утиску. Саме тому ця сфера суспільних відносин є актуальною та потребує додаткового теоретико-правового дослідження та нових позицій щодо вдосконалення відповідного правового регулювання.

Стан дослідження. Окремі проблемні питання, присвячені використанню зброї в Україні, в своїх наукових працях розглядали: П.Д. Біленчук, О.М. Бокій, В. М. Бутузов, С. В. Діденко, Д. А. Корецький, С.О. Старіцина, Р. О. Стефанчук, М. П. Стрельбицький, О.С. Фролов та багато

інших. Втім, незважаючи на значний теоретичний доробок, в науковій літературі недостатньо опрацьованим є питання класифікації зброї саме в контексті захисту свого життя і здоров'я, життя і здоров'я інших осіб від протиправних посягань з боку громадян.

Саме тому метою статті є: здійснити класифікацію видів зброї, які є інструментом захисту свого життя і здоров'я, життя і здоров'я інших осіб від протиправних посягань з боку громадян.

Виклад основного матеріалу. Починаючи наукове дослідження відзначимо, що під зброєю найбільш доцільно розуміти сукупність об'єктів матеріального світу, які можливо використовувати як для захисту (з метою необхідної оборони), так і для нападу, який може спричинити позбавлення життя та/або пошкодження здоров'я інших осіб. Серед основних ознак зброї можна виокремити наступні: 1) зброя – це завжди предмет, який є об'єктом матеріального світу; 2) може мати певні технічні характеристики; 3) має властивість захищати від протиправного посягання з боку інших осіб; 4) при протиправному або неправильному використанні може нести загрозу життю та здоров'ю інших осіб; 5) може бути використана для злочинного нападу на іншу особу.

Крім того, категорія «зброя» охоплює коло предметів, до яких можна віднести, як ручну стрілецьку або холодну зброю, у той же час зброєю є важка артилерійська техніка і, навіть, зброя масового знищення. Доцільно відзначити, що використання військової зброї вкрай обмежене і регулюється спеціальним законодавством. А тому, наше дослідження присвячене обігу зброї, яка використовується, здебільшого у цивільно-правових відносинах, правоохоронній діяльності, у тому числі службово-посадовій діяльності. Сюди можна віднести холодну зброю, стрілецьку зброю, спеціальні засоби оборони та боєприпаси до вищезазначених видів зброї [1, с. 23 - 25].

Відповідно до положень Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів [2] законодавець розрізняє такі види зброї, як-то: вогнепальна зброя, до якої відноситься «ствольна зброя, яка призначена або може бути легко пристосована для ураження цілей снарядами (крім гумових чи аналогічних за своїми властивостями снарядів не смертельної дії), що одержують спрямований рух у стволі (за допомогою сили тиску газів, які утворюються в результаті згоряння металючого заряду) та мають достатню кінетичну енергію для ураження цілі, що перебуває на визначеній відстані»; бойова вогнепальна зброя – «вогнепальна зброя, призначена для ураження людини та (або) техніки»; старовинна вогнепальна зброя, до якої відноситься «вогнепальна зброя, виготовлена не пізніше 1899 року і не призначена для стрільби патронами з металевими гільзами центрального бою та кільцевого запалення»; охолощена зброя, до якої належать «пристрої, виготовлені шляхом спеціального пристосування конструкції стрілецької вогнепальної зброї до стрільби лише холостими патронами, з яких неможливо зробити постріл снарядом, що має достатню вражаючу здатність»; музейна зброя – це «зброя, яка спеціально приведена в непридатний для стрільби стан та призначена виключно для експонування в музеях»; спортивна зброя, до якої відносять: «вогнепальну, пневматичну або холодну зброю, яка призначена для ураження цілей під час спортивних тренувань і змагань, що відповідає правилам спортивних змагань з видів спорту, визнаних в Україні»; мисливська вогнепальна зброя визначається, як «вогнепальна зброя, що відповідає вимогам, установленим до мисливської зброї технічним регламентом, а за його відсутності - національним (галузевим) стандартом»; боєприпаси – ті, що спеціально виготовлені для одноразового використання, призначенням яких є забезпечення «ураження цілей в умовах збройної боротьби, самооборони, полювання, спорту»; пневматична зброя; холодна зброя; пристрої – як іще один із видів зброї являє собою «пістолети і револьвери вітчизняного виробництва, що відповідають вимогам, установленим до них технічним регламентом, а за його відсутності - національним (галузевим) стандартом, які конструктивно призначені тільки для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії [2]. Усі зазначені види зброї відповідно до положень національного законодавства потребують отримання дозвільної документації.

Вчені проводять більш загальну класифікацію видів зброї. Так, С. Парниця та С. Бабич пропонують нам класифікувати всю зброю за тактико-технічними характеристиками, призначеннями і способом виготовлення, завдяки чому можна здійснити розподіл зброї за видами, а саме: «за призначенням для використання відповідними суб'єктами»; «за основними параметрами й характеристиками зброя поділяється на»: бойову; службово-штатну; цивільну, яку у свою

чергу також класифікують на: а) мисливську; б) спортивну; в) самооборони; г) антикварну (музейну) [3, с. 189].

За останні роки популяризувалося використання так званої не смертельної зброї, яку часто застосовують правоохоронці як спеціальний засіб для заспокоєння агресивної поведінки правопорушників. Окремі дослідники-адміністративісти не підтримують таку точку зору, зазначаючи, що сам термін зброя, хоч і не смертельна, обумовлює нанесення уражень, які часто несуть за собою настання смерті особи. Вважаємо таку точку зору однобокою, адже одним із призначень зброї є захист, і захист не передбачає обов'язкового настання смерті людини. Захист передбачає уникнення ушкодження здоров'я та збереження життя свого, або інших осіб і часто для цього необхідно застосувати не лише фізичну силу, а й один із видів зброї, особливо за умови запровадженого воєнного стану. Перш за все зазначене може стосуватися службово-професійної діяльності правоохоронців, у тому числі поліцейських, а також військовослужбовців Національної гвардії України. Так, згідно з Переліком спеціальних засобів, що використовуються військовослужбовцями Національної гвардії під час виконання службових завдань [4] такими особами можуть використовуватися, зокрема: «гумові та пластикові кийки»; «електрошокові пристрої контактної та контактної-дистанційної дії»; «засоби обмеження рухомості (кайданки, сітки для зв'язування тощо)»; «пристрої, гранати та боеприпаси світлозвучової дії»; «засоби, споряджені гумовими або аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії»; «засоби, споряджені речовинами сльозогінної та дратівної дії»; «пристрої для відстрілу спеціальних засобів»; «пристрої, гранати, боеприпаси та малогабаритні підривні пристрої для руйнування перешкод і примусового відчинення приміщень» тощо [5]. Саме такі засоби індивідуального озброєння вчені розуміють як зброю Так, П. Д. Біленчук визнає зброєю газові та електрошокові пристрої, крім того «гладкоствольну вогнестрільну зброю спеціального призначення» (ГВЗСП) [5, с. 101]. Таким чином, вчені вводять серед іншого нове поняття «несмертельна зброя».

Виокремлюючи такий вид зброї як особиста, можна дійти висновку, що тілесні ушкодження після застосування такої зброї можуть бути різними і залежатимуть від виду зброї. Саме така не смертельна зброя становить базу озброєння правоохоронних органів, а ті види не смертельної зброї, які використовуються в обігу цивільним населенням при реалізації права на захист свого життя і здоров'я, життя і здоров'я інших осіб – зброя самооборони.

Аналізуючи види та класифікацію зброї, що може бути використана як засіб захисту при загрозі життю і здоров'ю як власному, так і інших людей, слід згадати про зброю давніх часів. У цьому контексті мова йде не про музейну (антикварну) зброю, а про ту, яку стародавні люди використовували для полювання та самозахисту від диких тварин та інших нападників. Сучасна назва такої зброї – холодна зброя. І не зважаючи на стрімкий розвиток світового військово-промислового комплексу, особливо у часи широкомасштабної війни Росії проти України, і донині холодна зброя не втратила своєї актуальності, широко використовуються для різноманітних цілей, у тому числі на полі бою, також і під час самозахисту й, на жаль, і під час збройного нападу. Теоретичне дослідження особливостей режиму застосування холодної зброї проводив О. М. Бокій, який визначає, що «холодною може вважатися вважається зброя, яка спеціально виготовлена і призначена для ураження цілі шляхом використання лише м'язової сили людини або механічної енергії і яка не має прямого виробничого або господарсько-побутового призначення» [6, с. 53]. Вчений пропонує класифікувати холодну зброю таким чином: «ударно-роздроблюючої дії, призначеної для нанесення прямого удару на поверхню цілі, зазвичай негострим предметом (булави, кістень)»; «колючої дії, призначеної для нанесення уколу, тобто проникнення снаряду крізь поверхню цілі на порівняно невеликій площі на велику глибину (кинджали, кортики, штики, стилети, шпаги та ін.)»; «рубано-ріжучої дії, призначеної для руйнування поверхні цілі (мечі, шаблі та ін.)» [7, с. 55]. Крім того, холодна зброя може розрізнятися між своїми видами, наприклад, стилети-кастети, кинджали тощо. Крім того, можливе поєднання холодної та вогнепальної зброї, наприклад, в Європі поліцейські у визначених законом випадках можуть використовувати поліцейські кийки, які стріляють. Деякі вчені та зброезнавці виокремлюють як окремий вид холодної зброї – металеву зброю, яка має розмаїття, зокрема, туди можна віднести: металеві ножі, дротики, ножі з викидом леза тощо [7, с. 193].

Іще одним видом зброї, яка може бути використана як інструмент захисту свого життя і здоров'я від протиправних посягань та життя і здоров'я інших осіб, - є пневматична зброя. Як вже було зазначено раніше, законодавець виокремлює такі вироби у окремий вид зброї [8]. Такий стан речей, передусім, обумовлений технічними характеристиками пневматичної зброї,

які суттєво відрізняються від характеристик, властивих вогнепальній зброї. Так, у пневматичній зброї «використовується енергія, що акумульована з допомогою додаткових механічних пристроїв, зброя приводиться у дію за допомогою енергії зжатого повітря, пари чи газоподібної речовини. При цьому, тиск попередньо стиснутого повітря утворюється за допомогою поршневого механізму чи газового балону» [8].

Крім того, слід відзначити, що серед видів зброї, які були розглянуті, відсутній такий вид зброї, як саморобна зброя, яка вироблена в кустарних умовах, що не має необхідного дозволу. Фактично, така зброя має відповідні характеристики, властиві окремим видам зброї, утім несе загрозу суспільно-важливим цінностям таким, як життя і здоров'я. Незаконний обіг такої зброї може бути розповсюджений серед злочинних угруповань. Крім того, такий вид зброї може бути використаний як інструмент захисту свого життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань.

Важливо відзначити, що безпосередньо способи захисту права, мають відповідати змісту порушеного права, а також характеру дій правопорушника, а крім того, наслідкам, які виникли внаслідок вчиненого правопорушення. У цьому контексті необхідно зважати на межі необхідної оборони, у тому числі самооборони, визначені у КК України [9]. Таке право на необхідну оборону є абсолютним, невід'ємним правом людини, тобто кожна людина має право на захист свого та чужого права на життя і здоров'я від протиправних посягань для їх припинення, незалежно від її можливості звернутися за захистом до правоохоронних органів. Щодо застосування зброї як інструменту для захисту свого життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань, то слід зважати, що при застосуванні такого «інструменту» дуже легко перетнути межу і перевищити допустимі заходи оборони, за що передбачена кримінальна відповідальність. У цьому контексті слід зазначити про крайню необхідність, дане питання врегульовано у ст. 39 КК України [9], яка застосовується у випадку, коли особа, щоб запобігти шкоді власним суспільно-важливим інтересам (зокрема, життю і здоров'ю), у тому числі інтересам (життю і здоров'ю) інших осіб, що охороняються. Тобто, застосування зброї як інструменту захисту може бути виправдане лише тим, що заподіяна шкода від зброї, яка застосована, має бути меншою, ніж та якої запобігли. Тобто, у разі застосування зброї, як інструменту оборони за крайньої необхідності слід враховувати ступінь шкоди, яку вірогідно може бути завдано для запобігання небезпечним наслідкам. Крім того, не будь-який вид зброї може бути законно застосований людиною як інструмент захисту свого життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань, адже для використання окремих видів зброї з відповідними тактико-технічними характеристиками потребують дозвільних документів, наприклад, вогнепальна зброя, а деякі види зброї, зокрема, воєнна зброя, взагалі, не може бути в цивільному обігу.

Висновки. Підбиваючи підсумок наукового дослідження варто відзначити, що для того, щоб класифікувати зброю, яку може застосувати людина як інструмент захисту свого життя і здоров'я, життя і здоров'я інших осіб від протиправних посягань за видами, необхідно зважати на ступінь нанесення ушкоджень та їх характер, тобто шляхом поділу зброї на ту, застосування якої може спричинити настання особливо небезпечних наслідків у вигляді смерті, та на більш безпечну (несмертельну) зброю. Також за способом виготовлення слід зброєю слід поділяти на: промислову та саморобну. За технічними характеристиками: 1) вогнепальна; 2) холодна; 3) метална; 4) пневматична; 5) газові та електрошокові пристрої. За призначенням: 1) воєнна зброя; 2) службова; 3) антикварна (музейна), у тому числі колекційна (нагородна) та історична; 4) мисливська; 5) спортивна; 6) нагородна.

Список використаних джерел

1. Бокій О. М. Адміністративно-правовий режим обігу зброї в Україні: монографія. Оdesa: ОДУВС, 2012. 244 с.

2. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металними снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: наказ Міністерства внутрішніх справ від 07.10.1998 № 637/3077. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>

3. Парниця С., Бабич В. Особливості адміністративно-правової класифікації видів вогнепальної зброї. 2017. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2018/jun/13210/188-192.pdf>

4. Про затвердження Переліку та Правил застосування спеціальних засобів, що використовуються військовослужбовцями Національної гвардії під час виконання службових завдань: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.12.2017 № 1024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1024-2017-%D0%BF>

5. Біленчук П. Д. Кофанов А. В., Сулява О. Ф. Балістика : криміналістичне вогнестрільне зброезнавство : підр. для вузів. К. : Міжнародна агенція «BeeZone», 2003. 384 с.

6. Бокій О. М. Проблеми обігу холодної зброї в Україні. Форум права, 2008. № 3. С. 53 – 58.

7. Дубко Ю. В. Деякі питання бойового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ в особливих умовах. Вісник Луганського інституту внутр. справ. 2001. Вип. 1. С. 189–194.

8. Про затвердження Переліку та Правил застосування спеціальних засобів, що використовуються військовослужбовцями Національної гвардії під час виконання службових завдань: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.12.2017 № 1024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1024-2017-%D0%BF>

9. Кримінальний кодекс України: від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2024.3.20>

МОСКВИЧ О.С.

МОЖЛИВІСТЬ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ДОСВІДУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ДЕРЖАВ ЩОДО ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ В УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ

THE POSSIBILITY OF INTRODUCING THE EXPERIENCE OF EUROPEAN STATES IN TRAINING PERSONNEL FOR THE ARMED FORCES INTO UKRAINIAN REALITIES

Метою статті є: обґрунтувати можливість запровадження досвіду Європейської держави щодо підготовки кадрів для збройних сил в українські реалії. З'ясовано, що основним джерелом комплектування Збройних сил Великої Британії кадровим офіцерським складом є військові навчальні заклади (коледжі). Крім того, частину кадрових офіцерів набирають із числа осіб, які закінчили цивільні вищі навчальні заклади і пройшли курси за обранням фахом у відповідних військових училищах або школах родів військ та служб. Наголошено, що процес підготовки офіцерських кадрів з педагогічної діяльності у військові вищі навчальні заклади Німеччини спрямований на набуття необхідного досвіду, який би сприяв формуванню у слухачів умінь аналізувати обстановку під час навчання і визначати власну поведінку згідно з концепцією “внутрішнього керівництва”. У сучасних умовах у ВВНЗ бундесверу організатори навчально-виховного процесу одноставні у тому, що об'єктом професійної підготовки офіцера має бути його майбутнє професійне поле діяльності, а поведінкові та суспільні дисципліни, зокрема педагогіка, повинні при цьому професійно мотивувати на користь служби у збройних силах. Зроблено висновок, що незважаючи на те, що всі окреслені нами країни є членами НАТО, втім підготовка кадрів для збройних сил в цих державах має свої особливості. Тож, серед позитивних моментів, які слід використати вітчизняному законодавцю в процесі підготовки кадрів для Збройних сил України, слід виділити наступні: по-перше, вбачається доцільним уніфікувати законодавство про підготовку військовослужбовців, що: по-перше, зробить його більш зрозумілим та простішим